

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:		Főszerkesztő:	Megjelenik minden szombaton,
1 évre	100 L.	GYALLAY DOMOKOS	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
6 hónapra	50 L.	Szerkesztő:	Str. Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 5. szám
3 hónapra	30 L.	PETRES KÁLMÁN	
1 példány	2 L.		

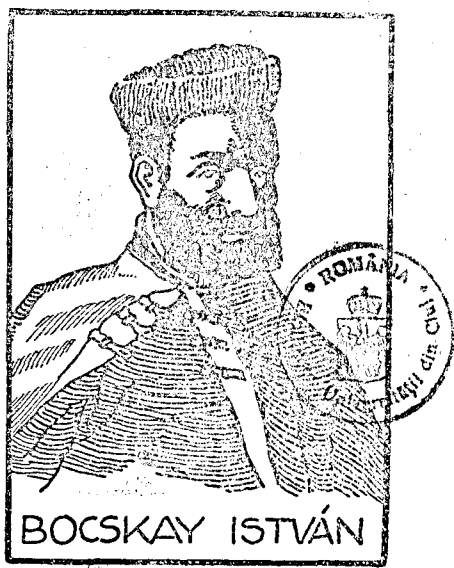
Bocskay István fejedelem koronája.

Erdélyi fejedelemnek aug. 24-én tölt be születésének 60-ik évfordulóját. Ez alkalommal a kormány nevezetes ajándékot akar neki juttatni: akarja vásárolni számára Bocskay István erdélyi fejedelemnek a koronáját. A koronát ma még Bécsben őrzik, a volt császári kincstárban: mint annyi magyar műkincs, ez is az ottani birtokában maradt az elszakadás után. A román kormány nem először tesz kísérletet, hogy az egykori erdélyi fejedelem hagyatékát megszerezze, ám az alkalmatlanságok mindezekéig nem vezettek eredményre. Különben a magyar kormány is tiltakozott a Bocskay-korona eladása ellen. — Ezen alkalomból föllevenítjük Bocskay fejedelem nemes emlékeztétét. Cikkünk egyik fejezetében annak a könyvnek, amelyet Benedek Elek írt a magyarok történetéről s amely könyv jelenleg megjelenik a Magyar Nép-könyvtár sorozatában.

got tartománynak nézte, melyet alkalmas pillanatban teljesen beleolvaszt a császárságba, megfosztván a magyar nemzetet törvényekben biztosított alkotmányától, nemzeti jellegétől. A német zsoldosok, akiknek a török kiverése lett volna feladatuk, a magyar népi nyakán élőködtek. Egyfelől a

többnyire gyáván, tehetetlenül nézte a törökök terjeszkedését, ugyanakkor sarkaiból akarta kiforgatni a magyar alkotmány épületét. Megtámadta a nemzetet nyelvében, vallásában, szabadságában.

Rudolf német császár és magyar király uralkodása alatt, 1604-ben történt, hogy az országgyűlés törvénybe iktatta a vallásszabadságot. Ám amint az országgyűlés eloszlott, Rudolf önkényesen megtoldotta egy cikkellyel az országgyűlésen hozott törvénycikkelyeket s ebben büntetéssel fenyegette meg a protestáns hit követőit. Nyílt hadüzenet volt ez a törvények közé becsempészett cikkely nemcsak a protestánsoknak, de magának a magyar alkotmánynak is: *országgyűlés nélkül hozott törvényt a király!* A császárpártisága miatt német lelkűnek csufolt Bocskay István épp 1604-ben tért vissza Prágából, a császár udvarából, Erdélybe. Négy esztendeig volt a császár udvarában, mint a császárnak erdélyi dolgokban tanácsadója. Szörnyű pusztulás képe tárult eléje. A császár gonosz, durva lelkű fővezérének, Básta Györgynek lelketlen garázdalkodása éhínségre juttatta Erdélyt. Irgalmatlanul sarcolta a nemeseiket, a jobbágyokat, városokat és falukat. A nép maga húzta szekerét, mert nem volt, mit elébe fogjon. Kapával szaggatta fel a

BOCSKAY ISTVÁN

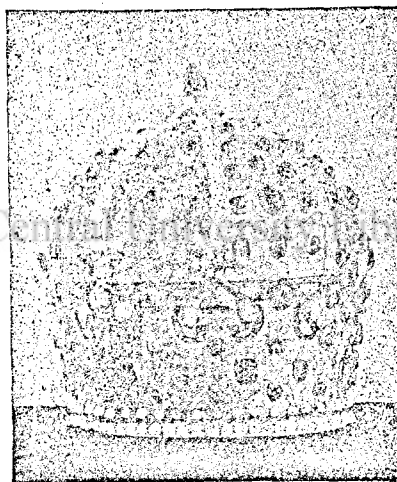
Attól az időtől kezdve, hogy a török 1541-ben elfoglalta Budát, teljes másfélszáz esztendőn keresztül Budavárának 1686-ban történt visszafoglalásáig, két pártra szakadva küzdött a magyar nemzet. Az egyik, a „nemzeti párt“, a török segítségére támaszkodva harcolt a magyar szabadságot fenyegető német uralom ellen; a másik, a „császári párt“, a Habsburg-családbeli királyoktól, akik szerszmind német-római császárok is voltak, remélték a török uralomát s egyuttal a Habsburg királyok védőszárnya alatt a nemzet önállóság megmaradását. Mind a két párt csalódott. A nemzeti párt csalódott abban, hogy török segítséggel visszaállítja a magyar királyságot; a császári párt csalódott a hitében: a bécsi császár sohasem munkált komolyan a török kiverésén. Magyarorszá-

„hódító“ török, másfelől a „védő“ német sanyargatta a népet, szivta az ország életerejét. Mind nyilvánvalóbbá lett, hogy a német sokkal veszedelmesebb ellenség a töröknél, mert ez legalább nem bántotta a magyar nemzet alkotmányát, nem törődött nyelvével, vallásával, szokásaival, csak az adót pontosan megfizessék neki. Ellenben a német atyáskodás, míg

földet, mert nem volt ekéje. A magyar uraktól Erdélyben is, az anyaországban is sorba szedték el az uradalmakat. Napirenden volt a fej- és jószágvesztés. A magyar birtokokba itt is, ott is idegen s különösen német urak ültek. Valóságos irtó háborút kezdett Rudolf a magyar nemzet ellen, a protestáns vallás kiirtásának ürügye alatt. S ime a németlelkűnek csufolt Bocskay uradalmaira is szemet vetettek a császár emberei. Most már világosan látta Bocskay, hogy a német uralom még azokat sem kiméli, akiket becsületes meggyőződés tartott a király hűségében. Annak a császárnak a hűségében, aki egy személyben magyar király is. — Keserű csalódás érte Bocskay István szívét. Kardjára ütött azzal a nagy elhatározással, hogy véget vet a magyar nemzetet végső pusztulással fenyegető német világnak. Kitűzte a zászlót, s ime, lelkesen szegődtek hozzá a kőbor hajduk, ezek a „szegény legények“, akik eddig szerteszét csatangoltak az országban s versenyt raboltak a német zsoldosokkal. Mindjárt az első ütközetben (1604. okt. 15.) Álmosdnál, Biharmegyében, tönkrevettek egy 3500 főnyi német hadat. Az álmosdi győzelem után nemesség, polgárság egyggyé lett: mind siettek Bocskay zászlaja alá. Ledőltek a válaszfalak, amit magyar és magyar közé vallás és osztálykülönbség emelt. A buzgó kálvinista Bocskay épp úgy harcolt a katolikusokért, mint a protestánsokért. Nem felekezeti harc volt az ő harca, hanem szabadságharc. Önvédelmi harc a szó legigazibb értelmében.

Alighogy megmozdult Bocskay, egy hónap múlva kezében volt egész Felsőmagyarország s Kassa lett állandó székhelye. Ide hívták gyűlésre a szomszéd vármegyék rendeit. Itt beszélték meg a harc módjait. Itt kereste fel Bocskayt a török szultán követe, aki a szultán nevében kardot, zászlót, királypalcát és gyönggyel kirakott övet adott át neki és levelet, melyben rábizza Erdély fejedelemségét. A

következő évben (1605.) az erdélyi országgyűlés is nagy lelkesedéssel választotta fejedelmének: övé volt már Felsőmagyarország és Erdély. De nem állott meg itt, diadalmasan nyomult előre lelkes hadával. Nagyobb területet foglalt el Dunán innen, Dunán túl, aztán becsapott Ausztriába is. A vitéz hajduk végig táncoltatták lovaikat a császár kertjében. Egyszerre följe kerekedett a magyar világ a német világnak. A csüggedt lelkű magyarság lelkében ébredezni kezdett a szebb jövő reménye. A szerencsi ref. templomban országgyűlést tartott a nemzet színe java, ott Bocskayt megválasztották Magyarország felsőleges fejedelmének. Ugyanezen a

Bocskay István fejedelen. koronája.

gyűlésen emlékiratot szerkesztettek, azt megküldötték a külföld összes nemzeteinek. Elmondották az emlékiratban, hogy miért fogott fegyvert a nemzet az ország koronás királya ellen. Mi kényszerítette az önvédelmi harcra. Elmondották, hogy a nemzet nem akarja elvenni királyától a szent koronát. Csak egyet akar: legyen a magyar király igaz magyar király. Népeinek édesatyja, szabadságának nem megrontója, de védője. Aminthogy erre meg is esküdött.

A magyar fegyverek diadala szörnyű rémületet okozott a császár udvarában. *Hát még, amikor a szultán koronát is küldött Bocskaynak s Magyarország királyának címezte! De Bocskay*

nem viselte a koronát. Ő nem azért, hanem a szabadságért harcolt. Ő békét akart, a békében szabadságot, nemzeti önállóságot, hogy a nemzetét két oldalról ne morzsolhassa össze a török meg a német. Az udvar megpróbálta lekenyerezni. Azt hitték azok a silány lelkek, akiknek a haza üres fogalom, a hazaszeretet nevetség tárgya, hogy Bocskay csupán a maga sérelmeinek megtorlásáért fogott fegyvert. Mennyire csalódtak! Azt tizente Bocskay Prágába: én a magyar nemzet tesli és lelki szabadságáért fogtam fegyvert, s amíg e szabadságot nem biztosítják, a fegyvert nem teszem le. Iktassák törvénybe a vallásszabadságot, állítsák vissza az önálló magyar kormányzatot, ismerjék el az én erdélyi fejedelemségemet s — leteszem a fegyvert.

Kezdetben az udvar hallani sem akart e kívánatok teljesítéséről, de végre is megalázkodott s elfogadta a békejobbot. Bocskay 15 pontba foglalta a nemzet kívánságait s 1606. április 23-án létrejött a nevezetes bécsi béke, a nemzet önvédelmi harcának a koronája. — Megelégedést, örömet, megnyugvást keltett a béke az egész országban. Ám a végzet könyvében úgy volt megírva, hogy saját nagy művét alig élte túl a béke megteremtője, a „Magyarok Mózesé.“ Lassan élő méreggel megmérgezték a nagy embert, s 1606. dec. 29-én jobblétre szendertült. „Leesett a mi fejünk koronája!“ jajdult fel a gyászbaborult nemzet, midőn Gyulafehérvárt eltemették a magyarok „megváltó, megszabadító fejedelmét.“ A katolikus magyar nép épp oly igaz fájdalommal siratta, mint a protestáns magyar: az egész nemzet szabadságáért küzdött ő. Vallás-, osztály- és nemzetiségi különbség nélkül egyesítette a nemzetet szabadságának, jogainak védelmére. Fel támasztotta a magyar nemzet egységet s ha halála meg is akadályozta, hogy az egységet hosszú időkre megerősítse, nagy művének jótékony, a nemzeti öntudat tápláló ereje sohasem szűnt meg.

Az ő harca volt az első magyar szabadságharc, az első nemzeti ösvényvédelem. Az ő harca volt az első harc, mely a törvénytelen eszközökkel dolgozó idegen uralkodó ellen a nemzetet egy zászló alatt tudta egyesíteni, s mely a törvényesség ösvényéről egy pillanatra sem lépett le. Nem azért volt a harc, hogy a koronás

magyar király fejéről leüsse a szent koronát. Ellenkezőleg: azt akarta Bocskay s vele a nemzet, hogy teljes tiszta fényében ragyogjon ez a korona a király fején. Azt akarta, hogy ezt a koronát ne piszkolja be esküszegés, a nemzet alkotmányának, törvényekben biztosított szabadságának megfojtása.

Benedek Elek.

iparosok tekintélyes hányadrésze magyar mesterektől sajátította el azt a tudást, amellyel ma kenyérüket megkeresi. A magyar iparos ember, amikor tanulót fogadott, sohasem kérdezte, hogy tanulója milyen nemzetiségű, legjobb tudása szerint tanította a mesterség fogásaira az ifju nemzedéket s valóban nem aszerint mérte az igazságot, hogy akit tanít, saját nemzetének, vagy idegen nemzetnek fiai közül került-e ki.

Kenyér helyett kővel . . .

A magyar nép valóban csodáraméltó békességgel türi az egyre fokozódó korlátozásokat, melyek jogait megcsorbitják. Békeségesen, áldozatkészen él a román állam területén, megfizeti az adót, hűségesen teljesít katonai kötelezettségüket és ezzel szemben csak egy jogot kér, amely mindenkinek elvitathatatlan joga: az élethez való jogot.

Sajnos, a magyar nép hűségét, állampolgári kötelességének becsületesebb teljesítését a kormány eddig nagyon kevés jóakarattal szonozta. Nem tagadjuk, fájt nekünk, hogy ezeket az igazságtalanságokat napról-napra látunk megállni. De azért volt valami, ami megnyugtatót, belenyugodtunk ebbe a reménybe, hogy a kormány élete nem örök és a mai napszert egy emberibb, megérthetőbb és igazságosabb rendszerre kell követnie.

Ami azonban augusztus 16-án Kolozsvárt történt, betetőzi eddigi szenvedéseinket. Eddig csak a hatalmasok rossz politikájával kellett küzdenünk. Kolozsvárt e szombati vasárnap összegyűltek a román iparosok és kereskedők egyesületének kiküldöttjei és olyan követelésekkel fordultak a kormányhoz, amelyeknek leírásakor reszük a toll kezünkben. A gyűlés követelte a kormánytól, hogy a magyar iparosoknak még a háború előtt kiosztott gépeket vegyék el eddigi tulajdonosaiktól, adja át román kollégáiknak, és ami megrendeléseket pedig megadnak román iparosoknak és kereskedőknek. E követelésre valószínűleg meg kell jegyeznünk,

hogy a magyar kormány a gépsegélyek kiosztása alkalmával valóban nem tett különbséget magyar és más nemzetiségű állampolgár között. Tehát a gépsegélyben magyarok, szászok és románok egyaránt részesedtek. Azonkívül a magyar kormány a gépeket bizonyos szerződés alapján adta át jelenlegi tulajdonosainak. Nemcsak egyszerű ajándékozásról van ennél fogva szó, hanem mindkét félre nézve kötelező szerződésről. Azok, akik gépet kaptak, rendszeresen kötelesek voltak megfelelő gyárépületet építeni és bizonyos, a szerződésben meghatározott munkás-sereget alkalmazni. E pontok betartását tudvalevően az iparfelügyelők ellenőrizték. Ha a mester a szerződést bizonyos ideig betartotta, a gép az ő tulajdonába ment át. Ilyen körülmények között az államtól iparfejlesztés céljaira kapott gépek visszaperelésére ma már semmiféle jogalap nem található. Nem is attól félünk, hogy a kormány ily kétes kimenetelű magánjogi perekbe kezdene. Ezt már csak azért sem hiszük, mert hiszen e gépek elvétele egyik-másik virágzó iparvállalatunkat döntené válságba, azonkívül pedig az ócska, elhasznált gépekkel más vállalat aligha tudna kezdeni valamit. Fel kell azonban emelnünk tiltakozó szavunkat a kolozsvári gyűlés határozata ellen, mert a magyar kereskedő- és iparostársadalom a román kereskedők és iparosok részéről ért támadást valóban nem érdemelte meg. Az erdélyi román iparosok legnagyobb része, sőt a regáti

Most pedig ép azok, akik valamikor magyar szorgalom árán jutottak a mesterségükben szükséges tudáshoz, fordulnak ádáz gyűlölettel, meg nem érthető elfogultsággal és igazságtalansággal tanító-mestereik ellen s kővel dobják meg azokat, akikről ők kenyéret kaptak. E szomorú jelenséggel szemben igazán nem tudjuk merre keressünk vigasztalást. Nem elég, hogy földjeink jórészt kisajátították és legtöbbszőr okosan gazdálkodni nem tudók kezére juttatták. Nem elég, hogy kisebbségi városaink iparos- és kereskedőtársadalma aránytalanul nagyobb adóterheket visel, mint az ugyanolyan körülmények között dolgozó regáti iparos és kereskedő, most még a kartársak is követik a kormányt az elnyomó törekvésekben és ahelyett, hogy baráti szívvvel segítő kezet nyújtának azoknak, akikkel egy pályán működve, a mindennapi élet ezer meg ezer vonatkozásaiban találkoznak; akikkel egy az örömük és egy a bánatuk, ellenük fordulnak és kicsinyes érdekektől vezetve, romlásukra törnek.

Erdély földjén évszázadok óta békességben dolgozott és élt román, magyar és szász. Ha politikai téren volt is köztük néhanéha véleményeltérés, az élethez és munkához való jogot egyik nemzet sem vitatta soha a másiktól. Az élethez való jog veleszületik az emberrel s ezt tőle elvenni nem lehet. Nem lehet még akkor sem, ha az illető véletlenül kisebbségi sorba születik

bele. Azonban e jogot már csak azért sem lehet a dolgozó emberektől elvenni, mert minden az ország fennmaradásához és boldogulásához valamennyi polgárának munkájára és szorgalmára szüksége van. Mi pedig romániai magyarok jogos önérzettel mondhatjuk, hogy arra a kicsire, ami osztályrészünkül jutott, becsülettel rádolgozunk s ha azok, akik ezt a kicsit is irigyelik tőlünk, meggondolnák, hogy munkánk nélkül hova jutna az ország, bizony nem irigykednének, hanem vállvetett munkával igyekeznének a közös jót előmozdítani.

Ép ez a tudat bátorít bennünket a további munkára és kitarásra. Politikai jogokat elvenni, a szabad mozgást korlátozni, anyagi javakat konfliktálni lehet, azonban van ezeknél sokkal drágább kincs is a világon: az egyéni tudás, becsület, szorgalom és életrevalóság. Ezeket nem lehet elvenni. És ezek nélkül egyetlen emberi társadalom sem maradhat meg. Mindaddig tehát, amíg a gépek mozgását magyar munka tudja dirigálni amíg az épületek magyar verejtékkel emelkednek a földről felfelé, amíg magyar elme fárad azon, hogy ami itt terem, a közös jóért minél tökéletesebben értékesíthető legyen, nem kell félnünk a tulzóktól, sem pedig a hatalmasoktól. Egy darabig elnézhetnek fejünk felett, de az idő a tévedésekből is kigyógyít. Így abból a tévedésből is, hogy valamely néptömeg munkáját nélkülözni lehetne. S ha általánossá lesz az a nézet, hogy előre csak egymás megbecsülésével juthatunk, eltompulnak a tulzók igazságtalanságai, elül a gyűlölködés, hogy helyét a megértés és az igazságosság foglalja el.

Torday József.

A LEGIZLÉSESEBB NYOMTATVÁNYOK A „MINERVA” KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETÉBEN KÉSZÜLNEK. 10 CLUJ, STR. BARON L. POP. 5.

BELPOLITIKA

A székely néptiltakozók az egységbontás ellen

Az országos Magyar Párt csikmegyei tagozata augusztus 16-án Csikszerezdán gyűlést tartott, amelyen a mezőgazdasági kamarai választások ügyét tárgyalta meg. Csikban a román hatóság ajánlatot tett, hogy a kamarai tagok fele románokból, fele magyarokból kerüljön ki. A nagygyűlés az ajánlatot visszautasította és elhatározta, hogy teljesen a maga listájával megy bele a választási küzdelembe. Egyúttal megbélyegezte azt a törekvést, amely a magyar egység megbontását célozza. Erről a kérdéstről dr. Páll Gábor nagyhatású beszédet tartott, amelynek gondolatmenetét a következőkben közöljük:

A kormány szétválasztó politikája.

— 1919 óta minden román kormány törekvése arra irányult, hogy az erdélyi magyar kisebbség létszámát kevesebbnek tüntesse fel, mint a mekkora a valóságban. A népszámlálás során számtalan esetben megtörtént, hogy a nemzetiség megállapításánál nem az egyén nyilatkozata, hanem a hatósági önkény döntötte el a hovatartozást. Ily módon százezreket tüntettek el a magyar kisebbség létszámából, mint pl. a román nem is tudó magyaryelvű gör. katolikusokat. *A békeszerződés tárgyalása idején sikerült elhíttetni a hatalmakkal, hogy a székelység a magyarságtól különböző fajt és nemzetiséget képez, ami abból a célból történt, hogy a magyarságot a csatolt területen élő románsággal szemben elenyésző számunak tüntethessék fel.*

A váltakozó kormányok sajtója állandóan a megkülönböztetést bangoztatta és Jorga professor egyik történelmi munkájában e megkülönböztetésben annyira ment, hogy a székelységet elmagyarosodott románoknak minősítette. Am azok a törekvések, melyek a szétválasztást e megkülönböztetéssel remélik elérni, teljesen hiábavalók. *A székelység a magyarsággal ugyanazon nyelvi és fajt egységet alkot.* Több mint ezer évre visszamenőleg minden történelmi emlék magyar voltunkat bizonyítja. A „székely” elnevezés nem külön nemzetiséget jelent, nyelvünkben még annyi eltérés sincs, mint amennyi a moldovai, havas alföldi románoké között.

A németek is az egységért küzdenek.

— A bánági svábok, az erdélyi szászok és a besszarábiai német települések, akik nyelvben egymást alig értik meg és különböző kultúrákon nőttek fel, igen okosan megalakították a nagyromániai egységes német pártot és képviselik a törvényhozó testületben az egységes párt nevében harcolnak, ami politikai magatartásuknak és követeléseiknek is nagyobb súlyt kölcsönöz.

A székelység eltemetné a jövőre vonatkozólag magyar kisebbségi jogok megvalósulásának reményét is, ha ezekre szakadozna akkor, mikor nyilvánvaló, hogy csak egységes küzdelem hozhatja meg annak eredményét.

Nem szolgálják tehát a székelység érdekeit azok, akik a közös küzdelem megbontását célozzák.

Indítvány az egység mellett

Az állandó tetszésnyilvánulások között elhangzó beszéd végén Pál Gábor dr. indítványozta, hogy

a csiki tagozat nagygyűlése maga is ítélje el és helytelenítse azokat a törekvéseket, melyek a „székelyt” a „magyar”-tól elválasztani és egymással szembeállítani igyekeznek s amelyek csak a mindenkori román kormány intéseit szolgálják.

A nagygyűlés a legteljesebb egyetértéssel viharos lelkesedéssel fogadta el az indítványt.

ARANYOSGYÉRES
AGYAGIPAR
R.T.

Ajánlja elsősorban, földgázzal égetett, hornyolt és hódifarkú tefloncserepét, normál és németméretű fali- és kúttégeláját valamint elsősorban különböző méretű készült alapcsöveit.
Ég és Iroda Turda-Torda. Tel. 57. 11.

KÜLFÖLD

A riff-kabilok visszavonulnak.

A marakkói harctéren bekövetkezett fordulat, amit előre lehetett látni. A francia és spanyol haderők egyesültek és közös terv alapján, óriási túlerővel támadták végre támadásaikat, Abd el Krim kisiny serege ellen. A szorongatott riff-kabilok a hegyek közé menekülnek. A francia szociálista párt tiltakozott az ellen, hogy a riff-kabilokkal szemben a teljes elyomatást alkalmazzák, ám a kormány csak a föltétlen megadás árán akar tárgyalni a fölkelőkkel.

Rálöttek a spanyol királyra.

Spanyolországot a marakkói harcok súlyos válságokba sodorták. A kormányhatalmat jóidő óta katonaság gyakorolja, Primo de Vera tábornokkal. A nép a legnagyobb mértékben elégedetlen az uralommal, köztársasági összeesküvések szövődnek, amelyek a királyt is el akarják tenni láb alól. Nehány héttel ezelőtt merényletet követtek el Alfonz király ellen, ez azonban sikertelen maradt. A múlt héten az egyik városka utcáin újra rálövődtek a király autójára, a sofőrt megölték, a királyt két helyen megsebesítették. A sebesülés nem súlyos, maga a merénylet ténye azonban elég aggasztó képet nyújt Spanyolország közhangulatáról.

Kína föllépése Anglia és Japán ellen.

Kelet óriási birodalmában, Kínában, még mindig folynak a nyílt és burkolt támadások az idegenek ellen. A napokban a kínai kormány olyan intézkedéseket tett, amelyek Anglia és Japán érdekeit nagyon sértik: megtiltotta, hogy ennek a két országnak a hajói a kínai kikötőkben megjelenjenek. Az angol követ megjelent a kínai kormánynál és kijelentette, hogy ezt az intézkedést Anglia hadüzenetnek tekinti. Diplomáciai körök nagy feszültséggel várják, hogy howá fejlődik Kelet és Nyugat viszálja.

Újra háborút jósolnak.

Amerika vegyész-mérnökei nagy gyűlést tartottak, amelyen megállapították, hogy a jövő háborujában ők, a vegyészek, fogják a vezető szerepet játszani. A mérges gázok készítése t. i. máris olyan fejlődést mutat, hogy kétségtelenül ezek fogják a háboru kimenetelét eldönteni. Amerikának készülnie kell a háborura, mert Japán bizonyosan rája fog támadni. — Ezzel a kérdéssel Amerikában nyíltan tárgyalnak, rengeteg cikket és könyvet írnak. Közlelebből nagy föltűnést kellet egy könyv, amely a háboru kitéréséről az idejét is megjósolja. A jóslat szerint Amerika és Japán között a háboru kezdése 1931-ben Japán támadásával fog megkezdődni.

Vetélkedés Németország megnyeréséért. Londonban az angol és francia miniszterelnökök hosszas tanácskozást folytattak arról a kérdéssről, hogy mímódon lehetne Németország bosszuló hadjáratát megelőzni. A tárgyalásokon arra az elhatározásra jutottak, hogy Németországot föl kell venni a Népszövetségbe s ezen az úton meg kell kötni a kezét. Az a hír, hogy Németország csakugyan be fog lépni a Népszövetségbe, nagyon megriasztotta Oroszországot. A szovjet kormány ugyanis arra számít, hogy egy európai fölfordulás esetén Németország és Oroszország együtt fognak harcolni. Most, hogy Németországot az angolok és franciák megnyugvásra próbálják bírni, az oroszok heves hírlapi támadásokat intéznek a németek ellen és figyelmeztetik őket, hogy bün volna cserbenhagyni az orosz-német barátságot. A berlini orosz-követség személyzetét megkettőztették, hogy a németek elpártolása ellen annál hatékonyabban tudjanak küzdeni.

Tüntetnek a zsidók ellen. A cionista zsidók (azok a zsidók tudillik, akik nem csupán vallásfelekezetnek, hanem nemzetnek vallják a zsidóságot) nagygyűlésre jöttek össze Bécsben. Az osztrákok között nagyon sok zsidóellenes ember van s ezek most véres tüntetéseket rendeznek az összesereglett cionisták ellen. A tüntetésnek máris több halottja és rengeteg sebesültje van. A kormány nagyobb katonai csapatokat vont össze Bécsbe, hogy a rendet helyreállítsa.

Babós és Társai vaskereskedése Regina Maria 21. sz.

Legjobban felszerelt gazdasági gép, eke, borona és alkatrész raktár, vadásztöltények.

„Amper”

Cégtulajdonos: Szebehely Géza.
Általános műszaki vállalat.
Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii 22.

Vállal mindennemű villamos és vízmunkálatot, valamint villamos gépjavításokat. Önműködő csengő-reduktor egyedüli árusítója.

Költségvetés díjmentes.

HIREK

Ferdinánd király hatvanéves.

Augusztus 24-én folyt le Ferdinánd király hatvanadik születési évfordulójának megünneplése. Miután a király nem tartózkodott itthon, az ünnepségek a szokásos évfordulók ünnepi keretei között zajlottak le.

Br. Szentkereszthy Béla.

Az erdélyi magyarság lelkes vezetői újra megfogyatkoztak egy kitűnő munkatárssal: Br. Szentkereszthy Béla Sepsiaókoson szép öreg korában jobb létre szenderült. Nemes alakjával bővebben fogunk foglalkozni, ezúttal hálás kegyeletünket küldjük az elbucsuzott után, aki kis lapunknak is, mint minden magyar ügynek, hűséges és igaz barátja volt.

A magyar kultúra ünnepnapjai.

Az Országos Magyar Dalosszövetség szeptember hó 6—8. napján Marosvásárhelyt tartja 2. országos dalosversenyét. Még emlékezetünkbe van a Dalosszövetség kolozsvári versenye lelkes hangulatával és fényes külső kereteivel, még érezzük a magyar találkozás melegét, amely a társadalom minden osztályát ez alkalommal összeforrasztotta. Az előkészületekből azt a reményt meritjük, hogy a marosvásárhelyi dalosverseny is nagy haladást fog jelenteni a magyarság szeretetének és megbecsülésének terjedésében. Olvasóink, mint az erdélyi magyar művelődési mozgalmak munkásai vagy megfigyelői, bizonyosan ünnepi lélekkel fognak a szeptemberi magyar ünnepnapokra gondolni s akik csak tehetik, személyesen is tanui fognak lenni a magyar dal marosvásárhelyi diadalmas napjainak.

Hosszu és hideg lesz a tél. Gabriel apát, világhírű francia csillagász azt írja, hogy az idei tél szokatlanul hosszú és hideg lesz. Állításait tudományos megfigyelésekre alapozza és jelzi, hogy az idei télhez hasonló kemény tél csak 1553 ban és 1740 ben volt. Az az egy szerencsénk, hogy a híres csillagászok is emberek és így ők is gyakran tévednek.

Románia népessége. A bukaresti állami statisztikai hivatal az elmúlt évről most adta ki a jelentését, mely sok érdekes adatot tartalmaz. Az évi jelentés szerint Romániának 8833 faluja és 144

városa van, amelyből Erdélyre esik 4012 falu és 49 város. Az ország lakossága 1919-ben 15.900.000 lelket számolt, amely szám a múlt évben 17 és félmillióra emelkedett. Ma egy négyzet kilométerre 78 lélek esik. Ami a születés és halálozás arányszámát illeti, a mérleg kétségkívül a születés javára billen. Az utóbbi két évben a születések száma 475 ezerrel multa felül a halálozásét. Száz születésre 60 halálozás esik. A házasságok csökkentek ugyan, de csökkenést mutat a válások száma is. 1922-ben 170 ezer házasságot kötöttek és 8600-at bontottak fel, 1923-ban 165 ezer a házasságkötések száma, de már az elválás is 8100-ra apadt le.

Püspöki vizsgálat a Székelyföldön. Dr. Boros-György unitárius főjegyző és püspökhelyettes augusztus hó második felét püspöki vizsgálatokkal tölti. Ezuttal a Maroskör egyházközségeit látogatja meg.

Nem engedik külföldre az egyházak képviselőit. Az erdélyi magyar egyházak sérelmeit közelebbről két helyen is tárgyalni fogják. Stockholm városában vallásos egyesületek tartanak nagy gyűlést s ezeknek egyik főtárgya az erdélyi egyházak helyzetének megbeszélése. Genfben viszont a Népszövetség fog szeptember elején a magyar egyházak panaszait foglalkozni. Ezekre a tárgyalásokra természetesen az egyházak is elakarták küldeni képviselőiket, hiszen „rólunk, nálunk nélkül” dönteni ellene van az igazságszolgáltatás legelőkelőbb követelményeinek. A kormány azonban jónak látta újat állni, hogy a magyar kiküldöttek külföldön megjelenhessenek. A magyar képviselők számára a rendőrség nem adott utlevelet s így ezek kénytelenek elmaradni a fontos tárgyalásokról.

Hogy akarják a telepéseket elűzni igazuktól? A Népszövetség szeptember elején fogja tárgyalni az erdélyi és bánáti telepések panaszait. A kormány mindent elkövet, hogy a tárgyalások rendjén a telepések ellen fordítsa a hangulatot. Most már nem azt fogja vitatni, hogy a telepések jogtalanul jutottak birtokaikhoz, hanem azt, hogy a vállalt kötelezettségeknek nem feleltek meg. A bánági telepések között bizottságok gyűjtik az adatokat s azíránt érdeklődnek, hogy a telepések bekerítette-e kertjét, ácsolt-e kutat, épített-e ólat stb. Az adatgyűjtés célja nyilvánvaló: szerződészegéssel akarják a telepéseket a Népszövetség előtt vádolni.

Iskolákból kitiltott magyar leány. Pár évvel ezelőtt ezelőt hunyt el Rudnyánszky Gyula nagytehetségű költőnk, kinek unokája Rudnyánszky Hajnalka az aradi főgimnázium VI. osztályának volt kitűnő tanulója. Rudnyánszky Hajnalkát most a közoktatásügyi miniszter az ország összes iskoláiból kitiltotta,

mert az évfáráó vizsgán a „Magyar líra fejlődése” című dolgozatot a következő szavakkal végezte: Az a nemzet, amelynek ilyen költői voltak és vannak, akár milyen porszemmé is zsugorítják össze, fel fog támadni. Bár ez a nemzet sokat vétkezett, mégis jönni fog az idő, mikor az Isten azt fogja mondani: megbocsátom bűneiteket.” A kisleány édes atyja Szovjetországban jóideig népbiztosi állást töltött be, annál meglepőbb, hogy a leánykában olyan erősen nyilatkozik meg a magyar érzés.

Földosztás a valóságban. Közel a regáti határszélhez, Keresztváron most fejezték be a földosztást. A román papon és a román tanítón kívül földet kaptak azok a regátbéli mérnökök is, akik az ottani alagutépítés munkálatait irányítják. A rokkantoknak és özvegyeknek is ígérték földet, de ezek eddig az ígéreten kívül egyebet nem kaptak.

Székely falukat a regáthoz csatolnak. Az új megyebeosztás megint alkalmat nyújtott a kormánynak, hogy a magyarság erejét gyöngítse. Bukaresti hír szerint a közigazgatási törvénnyel Háromszék- és Csikmegyékből 10—10 falut a regáti szomszédos megyékhez csatoltak. De más erdélyi megyéknél is megtették a lehetőt a románok tulsúlyának emelésére. Brassó vármegye megkapta Fogaras vármegyéből a törösvári és zernesti járásokat, melyeknek 25 ezer román nyelvű lakosa van. Brassó megyében így a románok többségbe kerültek. Bánágot három megyére osztották az eddigi két megyével szemben. Az új megye székhelye Oravica lett. Szatmár megye székhelyét Nagykarolyról Szatmárra, Alsófehérvármegye székhelyét Enyedről Gyulafehérvárra helyezték.

Mikor az Isten ítél. A Budapest melletti Rákosfalván egy birtok bérbéadója és a haszonbérbé vevő között perre került a dolog, mert nem tudtak megegyezni azon, hogy ki köteles a birtokon levő csűrű lebontatni. A helyszíni tárgyalás napján a tárgyalás megkezdése előtt a bíróság és a felek szemeláttára több villámcsapás érte a per alatt levő csűrűt, mely teljesen megsemmisült.

Egy könyv, amit minden olvasónak ajánlunk. Az ősz beálltával, amikor a gazdanép keserves munkája után valamicske pénzt tudott összekaparni, a falvakban megjelennek a kivándorlási ügynökök és nagyhango ígéréteikkel és hízélgésükkel, biztos föllépésükkel a maguk hálójába igyekeznek keríteni a falu embereit. Délamerika aranyhegyeit csillogtatják meg előttük és ha a szerencsétlenek megszédültek, a pokolnak kötelezik el magukat.

Tartalmas kis könyvben *Vér Imre*

ujságíró saját tapasztalatai alapján számol be arról, hogy a megszedített emberekre mi vár ott kinn Délamerikában. „A kivándorlás örvényében” című könyvet minden magyarnak olvasnia kell, hogy már a kísértés előtt tisztában legyen a mai kivándorlás következményeivel. A lelkész és tanító urak különös figyelmébe ajánljuk a könyvecskét, amely megrendelhető a Magyar Nép kiadóhivatalában.

„A kivándorlás örvényében” című könyv ára 12 lej. 10 könyv egyszerre való megrendelése esetén 10% engedmény.

Megrendelések egyszerű levelezőlapon bejelenthetőek a Magyar Nép kiadóhivatalában, Cluj—Kolozsvár, str. Baron L. Pop 5. Minerva.

Csúzt, köszvényt és minden hűlésből eredő fájdalmakat azonnal megszünteti a valódi DIANA sósborszesszel való bedörzsölés.

Művelődési mozgalmak.

Többszörös ünnep.

Nyárádszentlászló unitárius egyházközségének folyó év augusztus hó 16-án nagyszabású ünnepélye volt. Délelőtti ünnepies fogadtatással és istentisztelettel püspöki vizsgálat folyt le. Délután 4 órakor harangszentelés. Özv. Adorjáni Mózesné egyik hívünk ajándékozott egyházközségünknek egy 123 kilogramos 23,340 Lei értékű harangot.

A harangot a torony alatt Dr. Boros György püspökhelyettes áldotta meg kézrátétellel. Áldás előtt és után a dalárda énekelt. A templomban szép énekek elhangzása után Bedő Árpád vadadi lelkész mondott igen tartalmas imát. Majd közének után pedig Csifó Salamon teológiai tanár tartott harangszentelő beszédet. A nagyszámú közönség egész végig nagy figyelemmel hallgatta ez éleibőlcsességet rejtő, erkölcsmagaslara emelő, egyszerű, világos beszédet. Harangszentelés után papilak szentelés volt. Utána pedig közönségtáncra.

Este kilenc órai kezdettel pedig a gálfalvi és szentlászlói tanuló ifjúság egy igen kedves műsoros estélyi gyönyörködte.

Bezárót a helybeli lelkész mondott. Konferált Gálfalvi Antal községi bíró. Énekelt Zsigmond Rózsika urleány. Szabadelőadást tartott Orbán Balázs, Barázda főszerkesztője.

Egy könnyed, neveltető monologot mondott Kovács Béla. Kiss Józsefnek „Gedővár asszonya” című drámáját igen szépen és hatásosan szavalták Török Elek teologus. Majd egy felvétel komikumot: A „zeneszerző” adta elő hat játékos: Demeter István

gy Zsigmond, Zsigmond Ferenc, Elekné, Gál Margitka, Zsigmond. Mind igen jól, odaadással játszottak. Dialogizált Zsigmond Rebl és Elek. Saját szerzeményü melomát adott elő Lőrincy Miklós ének-zár-tanító.

Mindenik szereplőnek hálás köszönetet mondunk ezuton is fáradozó-kért, de köszönetet különösen azoknak, akik a rendezésben nagy mértékben segítettek. A jó siker érdekében sokat fáradozott a helybeli tanító. Ugyintén sokat segítettek a Zsigmond fiuk. Hálás köszönettel gondolunk Gál Eleknek urasszonyra is, aki az egyház-ség anyag érdekét védte, támogatta és elősegítette. Gondnok és egyháziak kivették részüket a munkából, adták segítségüket a köz javára.

Az estéli műsor után erkölcsileg jól érzült multság volt reggellig. B. F.

Harangszentelés Kézdimartonfal-

va. A kézdímarthonfalvi ref. egyház-

ség 1925 jul. 26-án szentelte fel lé-

velő istentisztelet keretében s a

szokatlanul nagy és meleg ér-

ődése mellett a háboruban odaál-

lított nagyobbik harangja helyett a

rek áldozatából szerzett új harangját.

edikált Bartha Mózes albisi lelkész,

mentelő imát mondott Wollancs Mik-

esperes, egy kedves alkalmi költe-

nyt adott elő Czirmay Zoltán theo-

pus és a harang beszerzés történetét

tertetie Imreh Lajos helybeli lelkész.

MEZŐGAZDASÁG.

Életpálya magyar ifjak számára.

A csíkszeredai földmives iskolában az 1925—26. tanévre, a Földmivelségi Miniszter ur, 40 ingyenes helyet engedélyezett. Ezen ingyenes helyekre nemzetiség és vallásfelekezeti különbség nélkül, pályázhatnak mindazon legalább 14—15 évet betöltött, kifejlett, erős, egészséges szorgalmas, dolgos fiúk, kik a mezőgazdálkodás minden ágában magukat képezni óhajtják.

A pályázók felvételi vizsgát kötelesek tenni, melynek auyaga a következő:

1. Helyesírás és olvasás. 2. Számítás; a négyalapművelet egész- és tízedestört számokkal. Súly-, hossz, űrmérték egy-ségek. Időszámítás. Tőke, kamat és szá-zalékszámítás. 3. Mértan; általános alap-ismeretek a pont, vonalak, szögekről. A 3, 4, 5, 6 és sokoldalú szögek szer-kesztése és területeik kiszámítása. A kör kerületének és területének kiszámítása. Mértani testek, kocka, gúla, henger, kup, stb., felszín és köbtartalom kiszámítása.

A szabályszerűen fölbélyegzett kérvény mellé, melyet a szülő vagy gyám ír meg, a következő okmányok csatolandók:

1. Születési anyakönyvi kivonat. 2. Ujraoltási bizonyítvány. 3. Az elemi is-kola legalább IV. osztályáról szóló bizo-nyítvány. A magasabb iskolákat végzett és jó bizonyítvánnyal rendelkező jelöl-tek előnyben részesülnek. 4. Községi ille-tőség bizonyítvány.

A pályázati határidő szeptember 10. A felvételi vizsgák szeptember 15—20-ig tartanak. A kérvények a Föld-mivesiskola igazgatóságához címzendők.

A fölveit növendékek ingyen élvez-nek lakást, fűtést, világítást, ételmezést, mosást, betegség esetén gyógykezelést, a kiválók ruházatban is részesülnek.

A felvételi vizsgára való jelentkezés-kor — mivel a felveit növendékek mindjárt az iskolánál maradnak — min-den jelölt köteles magával hozni a kö-vetkező ruhaneműeket: egy rend hét-köznapi és egy rend ünneplő ruhát, 3 drb. törülközőt, 6 drb. zsebkendő, 3 drb. inget, 3 drb. alsónadrágot, 3 pár harisnyát, vagy kapcát, egy párnát három huzattal, 2 drb. alsó és 2 drb. felső lepedőt paplannal, vagy inkább meleg, vastag pokróccal, egy szalma-zsákot és egy agyterítőt, továbbá meg-felelő lábbelit, cipőt vagy csizmát, ruha- és cipőkeféket, a ruhamosáshoz egész évre 5 kgr. szappant. Az ételme-zéshez pedig minden növendék 150 kgr. buza, vagy rozssal köteles hoz-zájárulni, melynek egyik felét a felvé-tel alkalmával, vagy természetben, vagy pénzben kell beszoigáltatni, a másik felét pedig jövő év február hó 1-én. Amlg az első éves növendékek telje-

sen elsajátítják a román nyelvet, az előadások magyarul és románul tar-tatnak.

Az iskolánál az elméleti és gyakor-lati oktatás 3 évig tart, mely után a végzett növendékek teljes ellátás mel-lett, mint fizetéses gyakornokok, még egy és fél évig kötelesek valamely — a Földmivelségi miniszter urtól kije-lölt, állami mintagazdaságban vagy földmivesiskolában gazdasági ismere-teiket bővíteni, onnan gyakornoki ide-jük letelével, visszatérnek s megkapják a végbizonyítványukat, melynek alapján lehetnek: Földmivesiskoláknál: kerie-szek, intézők és titkárok. Vármegyei gazdasági felügyelőségi hivataloknál gazdasági szakfiszviselők és járási gaz-dasági felügyelők. Dohánytermelési fel-ügyelők és raktár főnökök. Cukorgyá-raknál répatermelési szakfelügyelők. Ál-lami mintagazdaságoknál szakhivatalno-kok. A földmives iskolát végzett és végbizonyítványt nyert tanulók katonaságnál a véderőtörvény 53. §. értelmé-ben, csak egy évi katonai szolgálatot teljesítenek.

A jelen alkalommal felkérem az ösz-szes városi és községi jegyző urakat, a mezőgazdasági téren oly buzgó mun-kálkodást kifejtő lelkész és tanító ura-kat, hassanak oda, hogy a faluk szor-galmas, földmives népének gyermekei minél nagyobb számban végezzék a földmives iskolát.

Egy hatalmas, modern s igen nagy áldozatok árán fenntartott intézmény áll a tanulni vágyó ifjuság rendelkezésére, a lehetőség a legszegényebb ember gyermekének is meg van adva, jöjjenek, tanuljanak, hogy kiképzett gazdák és szakemberek legyenek, akiknek nemes hivatásuk lesz mezőgazdál-kodásunkat előre vinni és tökéletesíteni.

Szabó György,

földm. isk. igazgató.

Egy új rendelet. A földmivelségi miniszter elrendeite, hogy ezentul mind-azoknak, akik szőlő és gyümölcsfa-oltványokkal akarnak kereskedni, külön engedélyt kell szerezniök. Az engedély megadására vonatkozólag felvilágosítá-sokért városokban a polgármesteri hivatalhoz, községekben a jegyzőhöz kell fordulni. Az engedély nélkül áruló-kat ezentul szigoruan megbüntetik.

Vadászati tilalom. A földmivelsé-ügyi miniszter rendelete szerint a vad-ludakra való vadászat az egész ország-ban tilos. Krassószőrényvármegye or-sovai, teregovai, karánsebesi, resica-bányai és boksánbányai járásainak területén a miniszteri rendelet a vadá-szatot két évre beilitja, mert a vadállomá-ny teljes kipusztulással fenyeget. Krassószőrény vármegyében különösen a ragadozó állatok végeztek hatalmas pusztítást a vadállományban.

A Zsoldos-tanintézet

Magyarország legrégebb, leg-ismertebb és legnagyobb kö-zépszkolai előkészítő taninté-zete. Tanulmányaikban elma-radt tanulók rövid idő alatt pótolhatják mulasztásaikat a Zsoldos-tanintézet révén. Egy év leforgása alatt négy osztályból is vizsgázhatnak az intézet tanítványai állami közép iskolákban. A Zsoldos tanintézet tanítványainak sike-res vizsgájáért teljes anyagi fe-lelősséget vállal. Levélbeli kér-dezősködéésre készséggel ad felvilágosítást szíveségből az

„Erdélyi Élet“

kiadóhivatala Arad.

Építészeti szaklapja megrendelhető Károlynál, Cluj—Kolozsvár, Str. 57.

Lépfene járvány. Máramaros vármegyében lépfene járvány ütötte fel fejét. A hatóságok a járvánnyal szemben teljesen tehetetlenek, mert a beoltott állatok is elpusztultak. A járvány a sertésekre is átragadt. Emiatt a vármegyei állatvásárokat nem tartják meg.

Méhészkiállítás. Az Erdélyi Méhész Egyesület szept. 6—9 ig méhészkiállítást rendez Kolozsvárt. A kiállításra utazók 75%-os utazási kedvezményben részesülnek. A kedvezményes igazolványokért az Erdélyi Méhész Egyesület titkárságához kell fordulni 15 lei kiállítási díj és a portó beküldése ellenében. (Cluj, Str. Andrei Muresanu No. 10.)

Óriási hagymatermés Makón. A hagyma termeléséről világhírű Makó lakossága ez idén évek óta nem tapasztalt hagymatermést vár. Tavaly mindössze háromezer vagon hagymát termeltek, míg az ideai termést 7000 vagonra becsülik. Csak az okoz gondot a derék makóiaknak, hogy miként értékesítsék a bő Istenáldást, mert értesüléseik szerint Német és Spanyolországban is kitűnő a hagymatermés.

Magyarország állatállománya. Magyarország mai állatállománya a következő: 1,896.041 szarvasmarha, 849.771 ló, 2,458.006 sertés, 1,814.155 juh, 55.400 kecske, 4907 szamár és 1963 öszvér. A szarvasmarhák között fajta szerint legtöbb a piros tarka siemethali (73 %) utána következik a magyar fajta. (17 %). Az állatállomány szaporodása az utolsó két évben nagy arányú emelkedést mutat.

Szűnőben vannak az állatjárványok. Az állatbetegségek már szűnőben vannak, a lépfene és a sertésvész már csak helyenként, szórványosan lépnek fel. A sertéskivétel azért még mindig nem indulhat meg a szokott erővel, mert ha valahol a vész fellép, husz kilométeres zónában rendelik el a zárlatot.

A világ állatállománya. A római nemzetközi gazdasági intézet a közelmúltban igen érdekes kimutatást adott ki a vitág jelenlegi állatállományáról, amelyben azonban Oroszország, Ukrajna, Fehéroroszország, Kaukázus, a Krim, Kína, Törökország, Perzsia állatállománya nem foglaltatik benne. Ló 66 millió drb. van. Ebből Európában 30, Amerikában 23, Afrikában 2, Ázsiában 8, Ausztráliában 3 millió darab. A marhaállomány 434 millió darab, melyből Európára 97, Amerikára 125, Afrikára 36, Ázsiára 158 és Ausztráliára 18 millió darab jut. A disznók száma 141 millió s ebből van Európában 55, Amerikában 77, Afrikában 1, Ázsiában 7, Ausztráliában 1 millió darab. 455 millió a juh: Európában 135, Amerikában 112, Afrikában 62, Ázsiában 44 és Ausztráliában 102 millió. Az utóbbi statisztika ezt megelőzően 1920 végén készült s a kettőt összehasonlítva, jelentős emelkedés állapítható meg, — a ló-

állomány kivételével — marhánál 4 százalékkal, juhnál 4, sertésnél 7, kecskénél 2 százalékkal az emelkedés. A lóállomány 8 százalékkal csökkent, ami azonban minden valószínűség szerint az oroszországi adatok hiányosságából ered.

Felhívás a gazdaközönséghez!
A Marosvásárhelyi Takarékpénztár r. t. 1925. augusztus 1-vel Nyáradszeredében fiókinvézetet állít fel. — A fiókinvézet alapításának célja: a kisgazdák, földbirtokosok hiteligényeit a legmértányosabb visszafizetési feltételek és kamatláb mellett kielégíteni. — Átvizsgálás gyümölcsösztetésre a legelőnyösebb feltételek és a legmagasabb kamatláb mellett betéteket % betétkönyvre vagy folyószámlára. — Átvált összeget bel- és külföldre, értékpapírokat és külföldi pénznemeket vesz és elad. — Foglalkozik élet, tűz stb. biztosítással, s e célból a „Fonciera“ Vezérképviselével lett megbízva. — Üzlethelyiség saját házában (Főtér Dr. Lőte főorvos-féle ház) van elhelyezve. — A fiókinvézet vezetésével Dr. Szoboszlav László ügyvéd Nyáradszeredai lakos bízott meg. — Tisztelettel: *Igazgatóság.*

Heti piac.

Gabonaárak.

Általános helyzet. Buzában a kereslet megelégnült. Ugyanis sok dohos, nedves áru jön forgalomba és ezért a száraz, szállító és őrlehető árut nagyon keresik. Árak erdélyi feladóállomásról 85—87 ezer lei vagononként. Heti piacon egész kis tételeket 900 leles áron adnak. Bánátban vagononként 80—82 ezer lei az új buza ára. Árpában a sok eső a minőséget elrontotta, ezért főként a sörárpát keresik. Barcasági és moldovai sörárpa 65—70 ezer lei vagononként, bánági alig van. Takarmányárpa nagyon silány, kereslet lanya, ár feladóállomásról 50—52 ezer lei. Zabban a kereslet ellanyhult, ár minőség szerint 55—65 ezer lei vagononként. Tengeri után a kereslet gyenge. Az eddigi nagyon jó terméskilátásokon az időjárás csak javított, úgyhogy a termés a tavalyi elsőrendű eredménynél is sokkal többet ígér. Az ár Erdélyben 52—54 ezer lei vagononként, Bánátban 49—50 ezer lei, Regátban 53—54 ezer lei vagononként. Kivételre ezidő szerint semmi kilátás nincs még s ezért november-januári szállításra már 320 lejért ajánlanak árut, de vevő nem igen akad. Bab igen jó termést ígér s ezért üzletelen. Burgonya szintén. Lóhere és kendermagban a kilátások nagyon jók. Máktermés gyenge, ára egyelőre bizonytalan. Minden a magyar piaci ár alakulásától függ. Napraforgó ár nagyon szilárd állandóan 50 lei körül mozog. *Marosvásárhely.* Buza 110—130,

tengeri 80—90, új árpa 75—80, burgonya 35—40, zab 75—80, paszuly 100—120 lei husz literes vékánként.

Állatár.

Mócs (kolozsvármegye). Vásári árak. Exportörkör 20, vágóörkör 15—18, vágótehén 16—18 lei kgrként élőszuliban.

Nagyenyed vásárra igen nagy felhajtás volt. A felhajtott 7000 darab marha nagyrésze eladatlan maradt, csak ígás és huszmarhát vásároltak 15—20 leies kilogramonkénti élőszulárban.

Nagyvárad. Az állatfelhajtás igen gyenge, az árak magasak és erősen tartják magukat. Élőszuliban 16—20 lejes az ár.

Harasztkerék. (Szászrégen vidéke) A vásárra 2000 drb. volt a felhajtás, köztük sok elsőrendű siemethali árpa de vevő alig akadt. Kitűnő árúért élőszuliban 23—25 leit fizettek kilogramonként.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság.

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirei (volt Mátyás Király-tér) 7.

Alaptőkéje: 25,000,000

Tartalékok: cca 24,200,000

Fiókjai: Német, Olcsószentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. Affiliált intézetek: Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. Nagyenyed-Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár R.-T. Torda. Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-T. Székelyudvarhely.

Áruraktárral a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámlit, átutalásokat teljesít. — Mindenféle bankszerű üzletet előnyösen végez. — Safe deposit engedélyezett devizahely!

HARANG ÉS FÉMÖNTŐDE SCHIEB

Sibiu, Vasut-utca 15. sz.

szállít templomi harangokat garantált békeötözésben, művészi kivitelben a legmesszebbmenő jótállás mellett. — Hosszu évi tapasztalatok ezen szakmában elsőrendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat.

Figyeljen jól a fenti címre.

Szövetkezeti élet.

Egy megváltó mozgalom.

A már szinte zürzavarrá bonyolult vidéki gazdasági és társadalmi kérdések és ezeknek megoldási törekvései közül biztosan és célravezetően emeljük ki a *szövetkezeti mozgalom*, mint amely leghivatottabb a néptömegek, köztük is elsősorban a falu népének gazdasági és társadalmi előbbrevitelére. A már nem lehet és *nem szabad* személynél hunyni ez életkérdéssé kierősült mozgalom előt. A figyelmes szemlélő azonnal fogható bizonyítékokat lát felismerkezni, amelyek erőteljesen bizonyítják, hogy nemcsak meg van e mozgalom, hanem igenis szép eredményeket mutat fel. Csak e lap hasábjain keresztül hítről hítre olvasunk meglepően sokféle szövetkezeti mozgalmakról, de az ember e dolgoknak valóban köze is néz, el kell ismernie, hogy a már a falu előrehaladottságát elsősorban a benne kifejlődött szövetkezeti élet milyensége szerint lehet elbírálni. Egy faluról a legnagyobb szegénységi bizonyítványt az által lehet kiállítani, ha megmondjuk, hogy nincs semmi szövetkezete.

Dr. Drexler Béla ur cikkét, mely a Magyar Nép aug. 2. iki számában jelent meg, a „Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége” címen valóban érdekes és életrevaló programjéért élvezettel olvastuk. A falusi hitelszövetkezetek eszerint nemcsak hitelnyújtással foglalkoznak, hanem a falu mindenféle gazdasági dolgait igyekeznek szövetkezetté összehozni, ezáltal megerősíteni és a gazdaságos termelést a legterményesebbé tenni. A hitelszövetkezetekkel kapcsolatos tejszarnokok felállításának terve nyilvánvalóan bizonyítja, hogy a „Gazd. és Hitelszövetkezetek Szövetsége” kezét a falu népének útjában tartja és gyors biztonsággal megmutatja, hol kell és hol lehet a falu gazdasági életét hathatósan támogatni és bővíteni.

A falusi hitelszövetkezet szükséges tehát azért is, hogyha meg van, hozzá természetesen kapcsolni egyéb termelő szövetkezetet is. A falu ügyes és céltudatos gazdasági politikájának kiválóan megmutatja és feltétele a falusi hitelszövetkezet.

Ezek után kérem a falusi papság és tanácsosság becses figyelmét! — Önök elsősorban elhivatva a falu népének vezetésére, irányítására, önök látják és látják legjobban a falu ezer baját. Önökben van meg a kellő szeretet és a jó, a szép iránt. Mondják Önök a célhatározatot: „alakítsunk szövetkezeteket s a meglévőket bővítsük és fejlesszük!” A falu gaz-

dasági szervezésére az első lépés a hitelszövetkezet alapítása; ha ez meg van, lehet azután hozzácsatolni szakcsoportok formájában bármiféle szövetkezeti, gazdasági szervezkedést.

Ennek a kérdésnek a fontosságát legtöbb esetben ki látja és érezni meg legelőbb más, mint a pap és a tanító? Nekik kell tehát a népet erre figyelmessé tenni s érdeklődését ez irányban felkelteni.

Annál szomorubb, hogy vannak falvak, ahol van régi hitelszövetkezet — de benne élet nincs. Hol itt a hiba? Óh, nem mindig a lakosságban. Legtöbbször a hiba az érdekléskülső, céltudatlan „vezetés”-ben van. Hiszen több példát tudnék felsorolni, ahol a hitelszövetkezet éveken keresztül nem tudott boldogulni, mert a „nép nem arra való” volt s máról-holnapra szépen fellendült, mert új emberek, agilis vezetőség kerültek az élre! A népen pedig nem tapasztaltam semmi különös változást.

Azonban másrésről hálával és köszönettel tartozik minden népével gondolkozó ember a papság- és tanítóságnak, azért a mégis általában önzellen, kitarító és sokszor bizony farszító munkáért, mellyel a szövetkezei eszme gyakorlati előbbvitelén munkálkodnak. Ők átérzik a feladat komolyságát s el merem mondani, náluk nélkül csődöt mondana az egész jól indult szövetkezeti mozgalom.

Tehát népünk érdekében kérjük elsősorban a pap- és tanítóság további támogatását ebben a mindnyájunkra végtelenül fontos mozgalomban. Neveljenek már gyermekeinkbe szövetkezeti gondolkozásmódot, hogy elkövetkezhessen az idő, amikor a most már fennálló és ezután is felállítandó hitelszövetkezetekhez egész sorát lehessen kapcsolni azoknak az intézményeknek, amelyeknek feladata népünk gazdasági megerősítése, és kulturális felemelése legyen! — *Elekes Béla*

Géphajtó köteleket

kenderből és manillából,
malomhevedereket,
transporthevedereket s mindenféle gazdasági köteleket és zsineget gyárt és szállít

Cosma János

kötélgyártó

Cluj—Kolozsvár,

Str. G. Tamaş (Galamb-u.) 14.

IPARI ROVAT

Az iparoktatásért.

A közoktatásügyi miniszter legutóbbi rendeletében teljesen megfeledekezett az iparosiskolákról. Pedig a jövő iparoságnak szellemi fejlettsége egyik biztosítéka az ipar további fejlődésének. Tanult, iskolázott iparos tudja csak az egyre növekvő erdélyi ipart arra a színvonalra emelni, hol ma a nyugati államok iparosága áll. Ipariskola nélkül az erdélyi ipar elveszülhet mindazt, amit eddig tanulással és kitarító szorgalommal elért: jóhírnevét és nagyobb termelői képességét.

Az elmúlt iskolai év végén rendezett ipariskolai tanulók kiállításai is megerősítik bennük azt a meggyőződést, hogy az ipariskolák elhanyagolása és a kormány az ipariskolákkal szemben tanúsított hanyagsága, csak súlyosítani fogja a fejlett erdélyi ipart. Ha a regát iparosága nem érzi szükségét az iparosiskoláknak, az nem ok arra, hogy a kormány ne törődjön az erdélyi ipariskolákkal.

Meg kell mozdulni Erdély iparoságának és mindent elkövetnie, hogy az iparosiskolákat a kormány nemostoha gyermekeként kezelje. Nagyváradon az iparostanonc és ipariskolák tanítói adták meg e mozgalomnak az első lendületet, akik egyhanguan tiltakoztak a kormány ezen célzatos feledékenysége ellen és elhatározták, hogy feliratban hívják fel a kormány figyelmét az iparosoktatás fontosságára s kérték, hogy az erdélyi iparosiskolák megsemmisítése helyett inkább a Regátban is állítsanak fel iparosiskolákat. E cél érdekében az iparosok oktatásai foglalkozó tanítói lapot is fognak indítani s számitanak arra, hogy Erdély iparoságát egy táborba tömöríti az iparosiskolák megmentéséért indított harc.

Az ipar békessége ellen. A nemzeti türelmetlenség az ipari munka békéjét is földelni készül. Második cikkünk érdme szerint foglalkozik azzal a szomorú eltévelyedéssel, amely a román származású iparosokat magyar kollégáik ellen vezet.

Géptulajdonosok kongresszusa. Erdély cséplőgéptulajdonosai és szakgépészei érdekeik védelmezésére országos egyesületet szerveztek, mely első kongresszusát szeptember 13-án tartja Nagyváradban.

Munkaügyi kamarai választások. Az újonnan alakult munkaügyi kamarák választása a jövő év januárjában lesz. Chirculescu miniszter kijelentette, hogy a munkaügyi kamarákról szóló törvény-

Apró esetek.

Amilyen az ár, olyan az áru.

Bement János bátyánk a városba nadrágot venni és mivelhogy szegény napszámos ember volt, nem a fényes üzletek kirakatait vette szemügyre, hanem szépcsendesen kiballagott az ócska-piacra, hol az uraságoktól levetett ruhadarabokat mustrálgatta végig kellő szakértelemmel. Volt bizony ott sok jó, de még több rossz nadrág s így János bátyánknek nehéz volt választani. Fél-órát is elbibelődött egy-egy árusnál, de sehogysem tudott zöld ágra vergődni — a magas árak miatt. Végre hosszas keresgélés után megállapodott egy öreg néninél, ki egy bársony nadrágot kínált fel megvételre ékes dicsérő szavak kíséretében. János bátyánkat is meghatótták az öreg néni lelkes dicsérő szavai, no meg a bársony nadrág akkurátos állapota is és úgy a bajsza alól odaszól:

— Hát osztán mit kér érte?

— Kétszáz pengőt, pedig többet ér. Az uram tizennyolc évvel ezelőtt vette békebeli jó 15 koronáért, aztán alighogy rajta volt egy párszor.

— Száz forintot adok érte.

Igy kezdődött a vásár, aztán úgy folytatódott, hogy az öreg néni mindig egy kicsit engedett, János bátyánk egy kicsit mindig „tódott” hozzá, míg végre száznegyvenöt forintért a hóna alá csapva a nadrágot, elindult hazafelé. A Kovács János háza előtt eszébe jutott, hogy még nem is igen nézegette meg az új nadrágot, hát kigöngyölytette és két kezében szétengedve gyönyörködött benne. Azután a belsejét vette szemügyre.

Hát — uramfia — amint a nadrág-szár varrását tanulmányozza János bátyánk, meghökkenve kapja vissza a fejét, mert a varrásból két jól fejlett poloska pislogott feléje. Megcsóválta összes fejét, a pipáját a bal agyarsarkába szorította és megindult visszafelé a piacra, de most a nadrágot óvatossági szempontból távolabb tartotta magától.

A placon már pakkolt az öreg néni. János bátyánk minden teketória nélkül elébe állt:

— Hallja kend néném. Itt a nadrág, adja vissza a pénzem.

— Hát aztán miérei?

— No hallja, poloskák vannak benne.

— No oszt, mit akar azért a rongyos száznegyvenöt forintért, talán *kanári madarak üljenek benne.*

Vegye csak, árán adtam...

Rémes történet.

A hitelszövetkezetünk — mesélte András gazda — a tanító lakástól külön álló iskolai épületben volt. A pénzeket is — néha napokig — ott tar-

tották egy vasszekrényben. A tavaly télen egy este — mikor éppen 40.000 lejnél több volt a vasszekrényben — Kacska komám a sógorától ballagott haza dísznőtorból, észrevette, hogy az iskolateremből világosság szűrődik ki. Benézett nagy óvatossággal s látta, hogy egy fekete képtű alak ott ül a vasszekrény előtt és csörget valamit. Kacska komám azt hitte, hogy az ördög van odabenn és a láncait csörgeti. Elhült ereiben a vér és usgyi elszaladt a tanítóért, kinél az iskola kulcsa volt. Mig ő lohol, mi nézzük meg, mi történt az iskolában levő vasszekrény körül.

Hát úgy történt, hogy két országos csavargó valami módon megtudta, hogy a hitelszövetkezet az nap nagyobb pénzüsszeget helyezett el a vasszekrényben. Bevárták a kedvező alkalmat és arcukat feketére mázolván, betörték az iskolába. Azonban a vasszekrény feltörése nem sikerült, mert a páncélajtó minden feszítésnek ellenállt. A két csavargó betyár mérges lett, abba hagyták a hlábalalónak látszó vasszekrény feszítését és tanakodni kezdtek. Mert üres kézei — ily' hosszú, nehéz munka után nem akartak a faluból eltávozni, elhatározták, hogy az egyikük elmegy a Kacska sógorához, ki ma dísznőt vágott és egy oldal szalonnát elhoz tőle emlékebe. Az elhatározást tett követte: az egyikük elindult a szalonnáért. A másik ezalatt az iskola teremben maradt és — mit tehetett volna egyebet — a zsebében volt diókat kezdte feltörögetni és csendesen eszegetelt. Ekkor jött a koma, ki nagy lélekszakadva rontott be a tanítóhoz:

— Jöjjön hamar tanító ur, mert ördög van az iskolában!

— Csak nem, mondja komolyan.

— De biz'a, láttam is a fekete pófáját, még a láncainak csörgését is halloltam.

A tanító kötölte magát, hogy ő most nem mehet, de ha akarna is menni, hlába akarna, mert az az átkozott reuma iszonyatosan hasogatja a lábait, fel sem tud állni, nemhogy még menni. De Kacska uram addig makacskodott, míg végre a tanító késznek nyilatkozott, hogy Kacska uram hátára felül és elmegy ördögöt üzni.

EI is indultak. Szép csendesen kinyitották az iskola ajtaját s megindultak az ördög felé. A csavargó észrevette őket és azt gondolta, hogy a társa hozza a hátán a szalonnát, elkiáltotta magát:

— Hozd, hozd, hadd hasítok belőle egy darabot!

No, a tanító urnak sem kellett több, leugrott Kacska uram hátáról s úgy elszaladt, hogy Kacska uram csak ott-hon tudta utolérni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

1. Gyógynövények ügyében tessék erre a címre írni: *Dr. Péter Béla igazgató-tanár, Cluj-Kolozsvár, Calea Mănăstur 7,* vagy: *Gyógynövénykísérleti Állomás, Cluj-Kolozsvár, Gazdasági Akadémia.*

2. *Apróhirdetéseink tarifája:* Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 L. Legkisebb hirdetés 40 L. Állást keresők részére 20 szög 40 L. *Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 L.*

O. A. Szemesnye, V. B. Árkos, F. L. Nagypetri, Sz. L. Kézdiszentlélek, B. B. Mezőujlak, K. J. Dobra. Sch. J. Izgár, J. L. Szatmár.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket, bizalommal kérjük és várjuk tovább eredményes támogatásukat.

L. Á. Halmagy, 50 L bejött. Lapjait pontosan expedáljuk, sziveskedjék a postán érdeklődni felőle. Üdvözlét. F. M. Szépviz. F. év végéig 242 L szives megküldését kérjük. V. S. Mezőbergenye 100 L bejött, lapját rendszeresen küldjük.

B. I. Kolozsvár. 1. Juliusi és augusztusi tojás legtartósabb a télre való eltevésre. E célra igen jó konzerválószer a „vízűveg” amelyet gyógyszerárban szerezhethet be. 4—5 liter vízben oldja fel és ezzel az oldattal kenje be a tojásokat. 2. A „buta jószág” kifejezést bizalmas társaságban sem illik használni. 3. Háziilag a következő módon készíthet élesztőt: melegítsen meg sört annyira, hogy éppen csak langyos legyen, akkor egy kevés élesztővel és lisztel keverje össze s 12 órán át tartsa meleg helyen — V. K. Szentbenedek. Festményét bírálás végett küldje be szerkesztőségünkbe. — Érdeklődő. A román sajtószindikátus sors-huzását december 16-ig elhalasztották — A K. Gerendkeresztúr. A rendelt tíz darab sorsjegyet augusztus 7-én a cég elküldötte. Húzás december 16-án lesz. — N. K. Apa. Romániában négy középiskolával csak földművesiskolába mehet. Földművesiskola van: Algyőgyon román nyelvű, Besztercén német nyelvű, Tordán román nyelvű és Csikszereván, melynek magyar tagozata is van. Ez utóbbit mai számunkban ismertetjük. — T. M. Omor, L. J. Remete. Azokról a katonai behívásokról, amelyeket levelökben említettek, mi is tudunk. Sajnos, még csak nem is szólhatunk ellenük. — Sz. G. nyug. ig.-tanító Tordátfalva. A húzást elhalasztották. Szives értesítését kérjük, vegyünk-e Önnek sorsjegyet, vagy a pénzt a jelzett címre küldjük. — L. J. Remete. A Bréffü-utcai ház kisorsolását október 5-re halasztották. L. K. és társai *Csiksekefalva*. Levelüket elintézés végett átadtuk a Magyar Párt központi irodájának.

Beérkezett és nyugtázni kért pénzek: Gy. S. Lozsád 300 (előfizetések rendben 1926. III. 1.) Zs. D. Disznajó. 490, B. E. Erdőd 675, F. E. Szigetfalu 50, B. S. Nagytarna 200, R. A. Marghitta 160 (rendben 1925 XII. 31.) Sz. Zs. Ördögkeresztúr 312, R. L. Nagysomkut 30, H. J. Siklód 100, P. L. Uzon 100, özv. B. J.-né 75, D. G. Szentkeresztbánya 100 K. Á. Csernátfalva 580, L. J. Szentegyházafalu 370. T. L. Kedves sorait élvezettel olvastuk. Amint írja a Magyar Nép egy-egy közlése olyan hasznos hajt az előfizetőnek, hogy az előfizetési díj már ilyen uton busásan megtérül. Ennek a megállapításnak nagyon örülünk, hisz minden törekvésünk az, hogy hasznára legyen minden olvasóinknak. Abban is tökéletesen igaz van, hogy a tanulást nem volna szabad gyermekkorban befejezni.

Ingyen kapja meg ideai napfárunkat, ha két új előfizetőt szerez!

A megerőltető tavaszi munkáknál nélkülözhetetlen a 60 év óta bevált és mindenütt használt

KWIZDA-féle FLUID

lovak lábainak ápolására, ha azokat betegségtől meg akarjuk óvni,

KWIZDA-féle

marhapor

KWIZDA-féle

sertéspor

Eredeti csak a

KWIZDA

felirással.

Máskülönbben értéktelen hamisítvány.

Tüdőbetegek

is kitűnő eredménnyel használják a Dr. Biró-féle

„Siro”-t

(ídrv. védve)

Egy üveg ára 50 lei.

Kapható: Dr. Biró gyógyszer-tárában Cluj Piața Unirii 6. sz. továbbá minden nagyobb vidéki gyógyszerárban.

Aki pontos címét közli, az ingyen megkapja: „Hogyan óvakodjunk a tüdőbajtól” című könyvecskét.

Apróhirdetések.

Járványos betegségek, tifusz, berkulozis, difteria, vörheny stb. ellen használjuk a Kolozsvári Heinrich József-féle Szt. László fertőtlenítő pipere-szappant. Sulyban, illatban, minőségben teljesen a régi. Kapható mindenütt.

Jó családból való, lehetőleg 16—17 éves, erős, egészséges, szorgalmas fiút keresek *szolgai munkára* végzésére, azonnali belépésre. Állandó állás, jó bánásmód. Teljes ellátást és jó fizetést adok. Ajánlatot kér: Har Sándor gyógyszerész Campeni—Tó pánfalva.

Iskolaévre két jó családból való fiú vagy leányt teljes ural ellátásra elfogadok. Cím a kiadóban.

Köhögés,

Torokfájás,

Rekedtség

ellen biztos hatásu a legmodernebb összetételű, jóízű és olcsó gyógyszer a

SIROMALT

Tartalmaz nemcsak köhögés, rekedtség, stb. elleni gyógyszereket, hanem egy kiváló tápértékű malátakivonatot is, ami által az összes hasonló gyógyszerénél hatásosabb.

Kapható minden gyógyszerárban

A szerkesztésért felelős: OYALLAY DOMOKOS
A kiadásért felelős: PETRES KALMAN
Kiadóhivatali igazgató.